

Universitäts- und Landesbibliothek Tirol

Dissertatio inauguralis medica de Psychopathiis

Antalkovich, Imre

Viennae, 1840

Notio Psychopatharium generalis et Synonyma

[urn:nbn:at:at-ubi:2-13070](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:at:at-ubi:2-13070)

Notio Psychopathiarum generalis et Synonyma.

§. 1. **N**omine Psychopathiarum veniunt morbi homini κατ' ἐξοχὴν proprii, ubi nempe illae facultates a norma abluunt, quibus homo a caeteris animalibus distinguitur. — Morbi hi coaevi sunt generi humano, quia facultates psychicae cum ipso homine evolvuntur, proin et morbi earum in aetatem generis humani cadere debent. — Jam antiquissimis temporibus eorum occurrit mentio; scimus enim Kainum delirasse ita, ut se in brutum transmutatum cogitaverit (Zoanthropia); sic et regem Saulum Mania misanthropica adfectum, ab eaque ope musicas liberatum exstitisse. Inter Graecos Alkmeon et Orestes Maniae a remordentis conscientiae furiis excitatae; et diis exosus Bellerophon Melancholiae, quam Homerus vividis depingit coloribus, (Ilias VI. 200.) praebent exempla. Referenda quoque huc singularis Scytharum Melancholia, (Σκυθια νόσος), ejus Hippocrates injicit mentionem, qua detenti, ob perfectam generationis ineptitudinem, se a Diis adflatos ac in mulieres conversos reputabant. Illud malum nonnisi ditiores invadere visum est, qui equitando mercari soliti, cum nullis uterentur stapedibus, pendulis continuo cruribus genitalia comprimendo, generationis impotentiam contraxisse dicebantur. — Qui morbi animae eorum temporis qua effectus improbi daemonis, vel qua poena ab irato Deo proveniens reputabantur.

§. 2. Longe rariores tamen priscis temporibus morbi mentales fuerunt. — Quousque enim stirps humana rudem adhuc et simplicem Arcadiae duxit vitam, majorem corporis et animi servavit immunitatem; ast nostro aevo, quo genus humanum repudiata omni vitae ratione, animo nonnisi omnis generis libidine fracto ducendum sese tradidit, atque spretis moralitatis

principiis nonnisi lascivientis imaginationis chimaeris mentem submisit; ubi tanta hominum cohors vitam transactam non annorum, sed morborum metitur numero; ubi infracta eorum virtus vitalis et moralis, tot et tantis renitendo malis minime sufficit; tanta nunc morborum psychicorum frequentia haud diffculter concipitur. —

§. 3. Nomina, quibus hi morbi facultatum psychicarum designari solent, valde unilateralia sunt, plerumque speciem, non totam morborum familiam designant; uti Delirium, quod est proprie species morbi mentalis, nec ad animum refertur; idem valet de Mania, Alienatio mentalis (*Pinel*), Mental derangement (*Crichton*), Insanity (*Cox*), Madness (*Haslam*); Aegritudo, quod ad solum animum exclusa mente refertur. Aptius proin hi morbi nomine Psychopathiarum insigniuntur, seu nomine passionum illarum virium et facultatum, quae jam ut mens cogitans, jam ut animus volens se manifestat: *Anima*, *Psyche*; inde *Morbi animae*, seu *Psychopathiae*.

§. 4. Consistit vero Psychopathia quaevis in sublata relatione harmonica facultatum et functionum animae inter se, et cum mundo externo, ita, ut homo suprema sua dignitate, nempe conscientia sui ipsius, rationis recto usu, atque libera voluntate privetur.

Patet hinc differentia morbi psychici a perversitate morali seu *peccato*, in quo rationis usus liber, et arbitrium liberum adest, quod educatione morali sanari, et voluntate firma emendari potest; in Psychopathiis vero de rationis usu, conscientia et voluntate libera nullus est sermo, fit hac ratione homo ex ente libero ens automaticum. —

Nosographia.

1. Hypotyposis.

§. 5. Morbus psychicus rarissime de repente evolvitur, sed praecursoriis potissimum symptomatibus ceu Prodomis adventum suum adnunciare solet, e quibus ad genus, imo nonnunquam etiam ad speciem aberrationis mentalis inde evolven-